

СЕМАНТИЧНИЙ СЦЕНАРІЙ КВАНТИТАТИВА TWO У СЛОВНИКУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ DICTIONARY OF CONTEMPORARY ENGLISH)

*Сергій Васько,
аспірант кафедри германської філології,
Київський національний лінгвістичний університет,
e-mail: serhii.vasko@knu.edu.ua*

Антропоцентричний принцип сучасної лінгвістики, згідно з яким наукові об'єкти почали вивчати, перш за все, за їх важливістю / значимістю для людини, став, по суті, реакцією всієї гуманітарної сфери знання й особливо когнітивно-орієнтованої лінгвістики на крайні напрями структуралізму.

Переорієнтація вивчення мовних феноменів із суто іманентного системно-структурного аналізу на розкриття їхньої лінгвокультурної природи дозволило по-новому інтерпретувати традиційні положення не лише семантики, а й граматики.

До таких мовних явищ належить категорія числа, яка без урахування символіки не може бути об'єктивно описана ані на рівні семантики, ані на рівні граматики. Саме символіка числа надає змогу реконструювати витoki і джерела образно-асоціативного кількісно-якісного вимірювання навколишнього світу, оскільки вона відтворює взаємозв'язки людини і Всесвіту, відображає гармонію і порядок.

Підтвердженням цих припущень є отримані результати аналізу семантичного сценарію квантитатива *two*, представленого у Dictionary of Contemporary English [3].

Попередні наші спостереження [1, 2] свідчать про те, що значення кожного квантитатива має еврисемічну структуру (багатопланову), що складається з архісем, інтегральних, диференціальних і навіть градуальних сем.

Лексикографічні значення квантитативна *two* включають архісему 'Кількість', яка об'єднує 10 основних значень, характерних винятково для *two* як числівника. Для цих значень виділено 5 інтегральних і 5 диференційних сем.

Інтегральні семи:

- 1) 'вказівка на незначущість (малу кількість)' – для значення 10 "two cents (worth)";
- 2) вказівка на невідоме / невизначеність / розгубленість / неочікуваність – для значення 9 "be in two minds (about sth.)", AmE "be of two minds (about sth.)";
- 3) 'вказівка на сукупність' – для значення 2 "in twos", значення 4 "that makes two of us", значення 8 "two heads are better than one";
- 4) 'констатація зрозумілого факту без доведення (ясність)' – для значення 3 "put two and two together" і значення 5 "two can play at that game";
- 5) 'відстань' – для значення 6 "a year / a week / a moment / an hour etc or two".

Диференційні семи:

1) 'вказівка на виділений об'єкт з конкретної кількості однорідних (пари об'єктів)' – для значення 6 “a year / a week / a moment / an hour etc. or two”;

2) 'вказівка на сукупність об'єктів / людей в їх однотипності' – для значення 4 “that makes two of us” і значення 5 “two can play at that game”;

3) 'відстань як проміжок часу / років' – для значення 6 “a year / a week / a moment / an hour etc. or two”;

4) 'роздвоєність' – для значення 7 “two sides of the same coin”, значення 9 “be in two minds (about sth.)”; AmE “be of two minds (about sth.)”;

5) 'парність' – для значення 2 “in twos”, значення 3 “put two and two together”, значення 4 “that makes two of us”, значення 8 “two heads are better than one”.

Опрацьована семантична структура квантитативна – числівника *two* демонструє те, що для 4-х його значень (значення 2, 3, 4, 8) із 10 характерною є диференційна сема 'парність', що виділена на базі інтегральної семи 'сукупність'. Це пояснюється первинною міфопоетичною символікою числа *two* загалом, сакралізація якого сягає давніх традицій і пов'язана, з одного боку, з роздвоєнням, дуальністю, протилежністю (добро і зло, життя і смерть, він і вона, я і ти), а, з іншого боку, з усвідомленням парності опозицій, яка покладена в основі світогляду людини.

Окрім того, семантичний сценарій для квантитативна *two* в аналізованому словнику включає 11 прикладів фразем, де компонент *two* символізує роздвоєність й одночасність – виконати одночасно дві різні справи – досягти цілі (*kill two birds with one stone*), не досягти жодної з двох цілей (*fall between two stools*), парність як достатність (*two's company, three's a crowd*), незначущість (малу кількість) (*be two / ten a penny*) тощо.

Проналізований лексикографічний фрагмент семантичного сценарію квантитатива *two* дає підстави для попереднього висновку про те, що цей числівник має складну багатопланову семантичну структуру, яка розвинулася на базі загальної символіки числа два, первісно пов'язаної з усвідомленням ролі обох рук, коли можна було взяти по одному предмету в кожную руку (сема 'роздвоєність' і водночас сема 'парність'). Згодом ці уявлення в кожній лінгвокультурі набували власної сакралізації, що більшою мірою відображено у фраземах із цим квантитативом, які є складовою частиною лексикографічного семантичного сценарію числівника *two*.

Список використаних джерел:

1. Васько С. Р. Семантична структура квантитатива *one* у Словнику сучасної англійської мови (на матеріалі Dictionary of Contemporary English) // "Ad orbem per linguas. До світу через мови": матеріали Міжнародної наук.-практ. конф., м. Київ, 16–17 травня. 2024 р. Видавничий центр КНЛУ, 2024. С. 30-32.
2. Vasko S. Semic Composition Modulations of Quantitatives in the Phrasemes of English (Methodical Practices of Analysis) // *Acta Linguistica Lithuanica* XC. 2024. P. 251-272.